
17. Interpelácia podpredsedníčky Národnej rady Slovenskej republiky E. Jurinovej na podpredsedu vlády a ministra financií Slovenskej republiky P. Kažimíra podaná 29. októbra 2013 vo veci vyplácania starobných dôchodkov pre bývalých vojakov a policajtov

Erika Jurinová
poslankyňa NR SR

Peter Kažimír
minister financií
Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 29-10-2013		
Číslo spisu: PLEDS-791/2013		
Listy: 1/-	Prílohy: 1/27	
RZ	ZH	LU

V Bratislave 29. októbra 2013

Vážený pán minister,

v súlade s článkom 80 Ústavy Slovenskej republiky a § 129 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, si Vám dovoľujem podať interpeláciu, vo veci vyplácania starobných dôchodkov pre bývalých vojakov a policajtov, v rozpore so zákonom a s veľmi výrazným negatívnym dopadom na rozpočet verejnej správy.

Vzhľadom na to, že okrem ministra financií Slovenskej republiky ste súčasnej aj podpredsedom vlády SR, považujem za potrebné Vás informovať o vzniknutej situácii v Sociálnej poisťovni, ktorá bude mať negatívny dopad na rozpočet verejnej správy, nielen z krátkodobého hľadiska, t.j. v nasledujúcom roku 2014, ale aj v nasledujúcich rokoch.

Dňa 13. júna 2013 boli prvýkrát medializované informácie o tom, že bývalým policajtom a vojakom sa začnú doplácať k ich výsluhovým dôchodkom aj starobné dôchodky, a to v prípade, ak tieto osoby odpracovali menej ako 15 rokov v civile. V tom období Sociálna poisťovňa hovorila približne o tisícke bývalých policajtov a vojakov, ktorým by sa v priemere malo vyplatiť 200 eur k im už vyplácanému výsluhovému dôchodku, ktorý je až trojnásobne vyšší ako priemer starobných dôchodkov. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „ministerstvo PSVR SR“) v tom období konštatovalo „že vie

o rozpore viacerých zákonov a že plánuje navrhnúť príslušné zmeny právnej úpravy, ktorá by eliminovala súčasné aplikačné problémy”¹.

Približne o štyri mesiace neskôr, dňa 19. októbra 2013, však vyšiel nový článok v denníku Pravda, kde sa už nehovorí o približne o tisícke žiadostí, ale presne o 6248 došlých žiadostiach, ktoré eviduje Sociálna poisťovňa, pričom ani netuší, aký celkový negatívny finančný dopad bude mať takéto vyplácanie starobných dôchodkov. K tomuto dátumu navyše už Sociálna poisťovňa z 978 vybavených žiadostí priznala nový dôchodok v 756 prípadoch a v 222 prípadoch ho zamietla.

Keďže celý postup Sociálnej poisťovne v tomto prípade je pravdepodobne v rozpore s § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), opätovne zaznela zo strany novinára otázka na ministerstvo PSVR SR, kedy plánujete vykonať legislatívne zmeny, aby sa celý proces dal do súladu so zákonom o sociálnom poistení. V tejto veci uviedli „že zatiaľ ešte žiadnu novelu, či žiadnu právnu úpravu nemá a ministerstvo v súčasnosti ešte len zvažuje ďalší postup”².

Následne som sa o tieto veci začala viac zaujímať a zistila som, že ministerstvo PSVR SR o tomto protiprávnom stave bolo informované minimálne od marca tohto roka, čo aj vyjadrili listom č. 12041/2013 zo dňa 26. marca 2013 adresovanému Dušanovi Muňkovi, ako generálnemu riaditeľovi Sociálnej poisťovne, kde minister Ján Richter uviedol, „že Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky je s uvedenou problematikou oboznámené, bude sa ňou zaoberať a analyzovať. Na základe vykonaných analýz, za účelom jednoznačnej interpretácie, zváži prípadnú zmenu právnej úpravy.”.

Bohužiaľ, dňa 16. októbra 2013 bola schválená novela zákona o sociálnom poistení v Národnej rade Slovenskej republiky a tento protiprávny stav sa neodstránil a trvá aj naďalej.

V dnešnej dobe Sociálna poisťovňa vykazuje stratu cca 1,9 miliardy eur. Prijatie Metodického usmernenia Sociálnej poisťovne, na základe ktorej začala v rozpore so zákonom vyplácať starobné dôchodky bývalým vojakom a policajtom, ktorí už súčasne poberajú značne vysoké výsluhové dôchodky, bude mať veľmi výrazný negatívny dopad na rozpočet Sociálnej poisťovne a teda aj na rozpočet verejnej správy.

Čo je na celom postupe podľa môjho názoru najsmutnejšie je, že aj niektorí bývalí príslušníci komunistickej Štátnej bezpečnosti, sú v súčasnosti poberateľmi výsluhových dôchodkov. Obete bývalého režimu, ktorých tieto osoby roky prenasledovali, sú zväčša poberateľmi starobných dôchodkov. Už len z morálneho pohľadu je neprípustné a historicky zvrátené, aby sme určitej časti bývalých „Štb-ákov“ v demokratickej dobe, v rozpore so zákonom, doplácali im k dnes už aj tak vysokým výsluhovým dôchodkom ďalšie dôchodky a rôzne spätné odškodnenia vo vysokých sumách a obetiam ich konania

¹ 13.6.2013, článok „Bývalí policajti a vojaci sa môžu tešiť na niekoľko stoviek eur, ktorými si prílepšia k dôchodku“, Hospodárske noviny, napísal Michal Jurči z tlačového odboru MPSVR SR.

² 19.10.2013, článok „Bývalí vojaci a policajti chcú peniaze aj od poisťovne“, Pravda, hovorca MPSVR SR Michal Stučka.

a rovnako bývalého režimu, ponúkali starobné dôchodky vo forme almužny na úrovni 300 eur!

Súčasne je v tomto prípade potrebné sa zamyslieť aj nad ekonomickým dopadom tohto protiprávneho postupu Sociálnej poisťovne. V prípade, ak rátame, že Sociálna poisťovňa bude povinná doplatiť týmto osobám priemerne 200 eur až 300 eur mesačne k ich výsluhovému dôchodku, pri odhadovanom počte 6000 osôb³, tak náklady na rozpočet Sociálnej poisťovne môžu až byť:

- *Ročné náklady pri 300 eurách a 6000 dôchodcoch: 21.600 000 eur*
- *Ročné náklady pri 200 eurách a 6000 dôchodcoch: 14.400 000 eur*
- *10 ročné náklady pri 300 eurách a 6000 dôchodcoch: 216.000 000 eur*
- *10 ročné náklady pri 200 eurách a 6000 dôchodcoch: 144.000 000 eur⁴*

Podľa medializovaných informácií majú tieto osoby dokonca nárok aj na spätné odškodnenie vo výške 36-násobku priznaného starobného dôchodku. V tomto prípade je však ťažké vôbec odhadnúť finančný dopad, ako aj okruh osôb, ktorým to bude vyplatené. Je však isté, že po priznaní týchto odškodných, bude negatívny finančný dopad na Sociálnu poisťovňu na oveľa vyššej úrovni.

Vzhľadom na to, že samotné čísla sú veľmi alarmujúce, mám zato, že ako minister financií by ste mal byť o tomto stave informovaný a súčasne si Vás dovoľujem požiadať, aj z titulu Vašej funkcie, o prešetrenie celej situácie, keďže nejde len o postup Sociálnej poisťovne v rozpore so zákonom, ktorý bude mať možno aj likvidačné dôsledky pre rozpočet verejnej správy, ale je predovšetkým nespravodlivý voči starobným dôchodcom, ktorí majú priemerný dôchodok na úrovni 390 eur, a to až po dovŕšení 62 roku veku, aj v prípade, ak celý život pracovali.

Faktický stav veci:

V tejto časti interpelácie začnem tým, že si musíme uvedomiť, že priemerný starobný dôchodok je v Slovenskej republike 390,13 eur a priemerný predčasný starobný dôchodok je 384,18 eur.

Na druhej strane priemerný výsluhový dôchodok profesionálneho vojaka bol vlani 796 eur a policajta 627 eur. Na rozdiel od starobných dôchodcov, však tieto osoby odchádzali do výsluhového dôchodku oveľa skôr, ako vo veku 62 rokov, pričom si po odslúžení potrebného počtu rokov často ešte nachádzali zamestnanie v súkromnej sfére. Niektorí dokonca odchádzali zo služby aj ako 40-roční.

³ Číslo 6000 osôb je zatiaľ len odhadované. Vychádzala som z počtu došlých, ako aj vybavených žiadostí do Sociálnej poisťovne. Vzhľadom na to, že každým dňom počet týchto žiadostí stúpa, je možné, že toto číslo bude oveľa vyššie.

⁴ Priemerný dôchodok, aký bude týmto osobám vyplácaný, nie je nikomu známy, dokonca ani Sociálnej poisťovni. Pri výpočte som vychádzala z údajov, ktoré predpokladá Sociálna poisťovňa. Vzhľadom na niektoré priznané dôchodky na úrovni 600 eur sa už dnes dá predpokladať, že toto číslo bude oveľa vyššie, preto som aj vo výpočte použila priemerný dôchodok na úrovni 300 eur.

Podľa dostupných informácií sa určitá časť bývalých vojakov a policajtov začala súdiť so Sociálnou poisťovňou vo veci vyplácania starobných dôchodkov, a to aj v prípade, ak neodpracovali v civilu aspoň 15 rokov. Je faktom, že šlo o niekoľko desiatok sporov, z ktorých niektoré Sociálna poisťovňa prehrala. Je však aj pravdou, že rôzne senáty Najvyššieho súdu SR v týchto sporoch zaujali rozdielne stanoviská. V tomto prípade mala Sociálna poisťovňa požiadať kolégium Najvyššieho súdu SR o zaujatie zjednocujúceho stanoviska, podľa ktorého by následne mohla postupovať. K tomuto kroku však nikdy nedošlo, ani k zmene nedostatočnej právnej úpravy. Sociálna poisťovňa sa však s týmto problémom vysporiadala tak, že k tomu vydala Metodické usmernenia Sociálnej poisťovne č. 16/2013 zo dňa 20. mája 2013. Zarážajúci na tomto Metodickom usmernení je fakt, že sa v ňom konštatuje, že je vydaný „v súlade s ustáleným právnym názorom NS SR“ (čo nie je pravda, keďže Sociálna poisťovňa nikdy nepožiadala o zjednocujúce stanovisko NS SR v tejto veci, len si účelovo povyberala pre seba vhodné rozsudky) a nie na základe zákona, ako jej to ukladá Ústava Slovenskej republiky.

Po prijatí tohto Metodického usmernenia, však nastala situácia, že Sociálna poisťovňa bývalým vojakom a policajtom začala vyplácať v rozpore so zákonom starobné dôchodky, pričom uvádza, že v priemere by malo ísť o sumu 200 eur. Okrem toho si môžu tieto osoby od Sociálnej poisťovne nárokovat ešte spätné vyplatenie odškodného za obdobie troch rokov.

Voči tomuto Metodickému usmerneniu sa v samotnej Sociálnej poisťovni zdvihla odborná kritika, ktorí vydali k nemu právne stanovisko, kde konštatujú, že ide o protiprávne konanie, v rozpore so zákonom, bez vyčíslenia ekonomických dopadov. Z tohto právneho stanoviska následne čerpám a uvádzam ich v časti „Právny stav veci“. Podľa posledných informácií, ktoré mám k dispozícii, sa pod toto stanovisko podpísalo vyše 90 zamestnancov Sociálnej poisťovne. Súčasne vedenie Sociálnej poisťovne sa s týmto právnym stanoviskom vyrovnalo tak, že namiesto opravenia protiprávneho stavu, prepustilo ľudí podpísaných na vrchných miestach daného stanoviska.

Podľa mojich informácií mali zamestnanci na stole aj prípad, keď osoba poberala výsluhový dôchodok 1000 eur mesačne, k tomu jej pridali ďalších 600 eur starobný dôchodok, čiže od ďalšieho mesiaca táto osoba, ktorá ani nemusela dovŕšiť dôchodkový vek 62 rokov, bude poberať mesačne 1600 eur. Okrem iného by si mohla táto osoba nárokovat aj na vyplatenie spätného odškodného vo výške 21.600 eur. Považujete ako minister toto za etické? Za správne a morálne voči tisícom slovenských starobných dôchodcov, ktorí poberajú dôchodky na úrovni 200 eur mesačne? Nanajvýš, keď je takýto postup pravdepodobne v rozpore so zákonom?

Právny stav veci:

V zmysle Ústavy Slovenskej republiky je Sociálna poisťovňa povinná konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Dnes je právny stav taký, že Sociálna poisťovňa koná pravdepodobne v rozpore nielen s § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, ale aj v rozpore s dobrými

mravmi voči ostatným občanom, ktorí musia vyžiť z malej sumy eur, pritom celý život pracovali a odišli do dôchodku až po nadobudnutí veku 62 rokov.

Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie priznávajú do 31. decembra 2023.

Výkon služby policajtov a profesionálnych vojakov sa do 31. decembra 1999 zaraďoval do I. alebo II. kategórie funkcií.

Na sociálne zabezpečenie policajtov sa s účinnosťou od 1. júla 2002 a na sociálne zabezpečenie profesionálnych vojakov sa s účinnosťou od 1. mája 1998 nepoužijú ustanovenia § 130 až 145 zákona č. 100 /1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“); čiže ustanovenia o určovaní dôchodkového veku s prihliadnutím na výkon služby zaradenej do I. alebo II. kategórie funkcií.

Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že najneskôr od 1. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov neaplikuje ustanovenie § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb.

Ak právna úprava účinná od 1. januára 2004 (§ 274 zákona o sociálnom poistení) upravuje zachovanie nárokov vyplývajúcich zo súčasnej právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2003, v žiadnom prípade nemôže ísť o zachovanie nárokov vyplývajúcich z výkonu služby policajta a profesionálneho vojaka zaradenej do I. alebo II. kategórie funkcií. Zo samotnej dôvodovej správy k zákonu o sociálnom poistení v súvislosti s § 274 vyplýva, že *„v súlade so súčasnou právnou úpravou, ktorá garantuje nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie, zachovávajú sa tieto nároky do 31. decembra 2023.“*.

Nový zákon o sociálnom poistení č. 461/2003 Z. z. teda nemohol s účinnosťou od 1. januára 2004 prevziať garanciu nárokov, ktoré sa podľa právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2003 neaplikovali!

Podľa § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. doba výkonu služby získaná pred 1. januárom 2000 v I. a II. kategórii funkcií je rovnocenná dobe zamestnania zaradenej do I. a II. pracovnej kategórie, ak nebola zhodnotená na nárok na dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. Z uvedeného vyplýva, že ak policajt alebo profesionálny vojak získa dobu služby len v II. kategórii funkcií a táto nebola zhodnotená na nárok na dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., v súlade s § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. sa doba výkonu služby tohto policajta a vojaka považuje za zamestnanie zaradené do II. pracovnej kategórie; a to aj na účely § 174 zákona č. 100/1988 Zb., z ktorej podľa právnej úpravy nevyplýva nárok na zníženie dôchodkového veku.

Je podľa môjho názoru vylúčené, aby Sociálna poisťovňa s účinnosťou od 1. januára 2004 určila dôchodkový vek policajta a profesionálneho vojaka podľa § 132 zákona č. 100/1988 Zb.

Ak policajt alebo profesionálny vojak získa dobu služby v I. kategórii funkcií v rozsahu viac ako 20 rokov, použitím § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb., je možné určiť dôchodkový vek 55 rokov podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb., ako uvádza článok 3 ods. 1 písm. b) Metodického usmernenia 4.16/2013 Sociálnej poisťovne.

Ale ak policajt alebo profesionálny vojak získa dobu služby len v II. kategórii funkcií, hoci by jej výkon trval k 31. decembru 1999, nie je možné znížiť dôchodkový vek podľa § 174 zákona č. 100/1988 Zb., pretože z II. pracovnej kategórie, za ktorá sa II. kategória funkcií považuje, nezakladá nárok na zníženie dôchodkového veku.

Pri určení sumy dôchodkovej dávky toto Metodické usmernenie odkazuje na Dohovor o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), ktorý bol uverejnený v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb., kde sa v článku 33 ods. 2 konštatuje: *„Ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.“*

Tu je však potrebné konštatovať, že na starobný dôchodok a predčasný starobný dôchodok vzniká nárok na základe sociálnej udalosti, ktorou je dovŕšenie dôchodkového veku a pri splnení zákonných podmienok. Vznik nároku na dávku výsluhového zabezpečenia nie je podmienený dosiahnutím určitého veku, ale získaním výkonu služby v určitom rozsahu, čiže nejde o tú istú sociálnu udalosť v zmysle Dohovoru!

Právna úprava účinná od 1. januára 2004 jasne a zrozumiteľne ustanovuje, aké obdobie nie je obdobím dôchodkového poistenia. Ide o obdobie, ktoré policajt alebo profesionálny vojak získa v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok.

Postupmi Sociálnej poisťovne sa však vylučuje použitie a aplikácia platnej a účinnej úpravy v § 60 ods. 2 a v § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

Zároveň by som chcela Vašu pozornosť upriamiť na skutočnosť, že rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie sú v tejto otázke jednotné a Sociálna poisťovňa si účelovo povyberala do Metodického usmernenia len tie, ktoré priznávali tejto skupine osôb nárok na starobný dôchodok v rozpore so súčasnou právnou úpravou. Rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie sú jednotné, sú v nich vyjadrené odlišné závery, rozdielne situácie a nie sú všeobecne použiteľné pre zovšeobecnenie názoru.

Pri nejednotnej judikatúre súdov mala Sociálna poisťovňa požiadať kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o zaujatie zjednocujúceho stanoviska, keďže ide o veľmi dôležitú otázku a súčasne s veľmi veľkým dopadom na štátny rozpočet, resp. rozpočet Sociálnej poisťovne. Sociálna poisťovňa nie je orgánom, ktorý je kompetentný zovšeobecňovať a zjednocovať judikatúru súdov, táto kompetencia vyplýva zo zákona Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (§ 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Čo sa však v skutočnosti udialo, namiesto požiadania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o zjednocujúce stanovisko, si generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Dušan Muňko prijal Metodické usmernenie, ktoré je v rozpore so zákonom, s veľkými dopadmi na už v súčasnosti veľmi deficitný rozpočet Sociálnej poisťovne, nad rámec Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) a predovšetkým neetický voči slovenským starobným dôchodcom, ktorí musia vyžiť zo zopár eur mesačne.

V právnom poriadku Slovenskej republiky nemá Sociálna poisťovňa kompetenciu na základe rozsudkov súdov, ktoré nie sú u nás prameňom práva, určiť spôsob rozhodovania

o dávkach dôchodkového poistenia na základe vybraných rozsudkov súdov a zovšeobecniť názor pre svoj ďalší postup a nahradiť tým právny predpis.

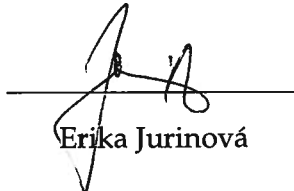
V zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy je Slovenská republika zvrchovaná, demokratická a právny štát, v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ústava Slovenskej republiky ďalej v čl. 39 ods. 1 hovorí, že občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, pričom podrobnosti o tomto práve ustanoví zákon. Samotná ústava hovorí o tom, že takáto úprava musí mať oporu priamo v zákone a nie v podzákonnom metodickom usmernení. Samotná Sociálna poisťovňa si nemôže svojvoľne vykladať zákony, postupovať nad ich rámec a dokonca v rozpore s ústavnou dikciou.

Postup Sociálnej poisťovne v tomto prípade bol podľa môjho názoru svojvoľný, v rozpore so zákonom, s vedomím ministra PSVR SR, s veľkými negatívnymi finančnými dopadmi na štátny rozpočet a predovšetkým neetický vo vzťahu státisícim dôchodcom na Slovensku, ktorí musia vyžiť zo zopár eur mesačne, pričom celý život pracovali a odvádzali odvody do Sociálnej poisťovne.

Na základe vyššie uvedeného sa preto sa na Vás obraciam formou tejto interpelácie a dovoľujem si Vás požiadať o vysvetlenie a zodpovedanie nasledujúcich otázok:

- „1. Boli ste ako minister financií Slovenskej republiky, prípadne bolo Ministerstvo financií Slovenskej republiky informované o tejto situácii, ktorá vznikla v Sociálnej poisťovni?
2. Z akých prostriedkov chce Sociálna poisťovňa vyplácať tieto starobné dôchodky, ktoré nemajú oporu v zákone, keď už v súčasnosti tvorí deficit 1,9 miliardy eur?
3. Nemyslíte si, že je potrebné vykonať legislatívne zmeny, aby sme tomuto postupu Sociálnej poisťovne zabránili, keďže je pravdepodobne v rozpore so súčasným znením zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov?
4. Nezávažíte v súčinnosti s ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR na vláde podať návrh na odvolanie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne za vydanie tohto Metodického usmernenia, ktorým nehájil záujmy Slovenskej republiky, ale len určitej skupiny osôb, v dôsledku čoho teraz vznikla Slovenskej republike a jej rozpočtu obrovská škoda?“.

S úctou

Erika Jurinová

Prílohy:

1. Právne stanovisko odborných zamestnancov Sociálnej poisťovne k Metodickému usmerneniu Sociálnej poisťovne č. 16/2013 zo dňa 20. mája 2013.

2. Článok: Bývalí policajti a vojaci sa môžu tešiť na niekoľko stoviek eur, ktorými si prílepšia k dôchodku: Hospodárske noviny, zo dňa 13. júna 2013.
3. Článok: Bývalí vojaci a policajti chcú peniaze aj od poisťovne: Pravda, zo dňa 19. októbra 2013.
4. Metodické usmernenia Sociálnej poisťovne č. 16/2013 zo dňa 20. mája 2013.
5. List č. 12041/2013 zo dňa 26. marca 2013 od Jána Richtera adresovanému Dušanovi Muřkovi.